

**Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs**

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de staatssecretaris, H. Zijlstra
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Advies Geachte heer Zijlstra,

datum

21 januari 2011

onderwerp

Verplaatsing hbo-master
Autonome Beeldende Kunst
(Dutch Art Institute) ArtEZ
van Enschede naar Arnhem

Op 3 september 2010 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs, door tussenkomst van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, het voornemen van ArtEZ ontvangen om de hbo-masteropleiding Autonoom Beeldende Kunst DAI (Dutch Art Institute) te verplaatsen van Enschede naar Arnhem (d.d. 21 mei 2010, kenmerk 2010.031.03/cvb/lt/kk). Omdat de aanvraag niet van alle voor de beoordeling van het voornemen benodigde bijlagen was voorzien is de behandeling van de aanvraag opgeschort en is de aanvrager in de gelegenheid gesteld de aanvraag te completeren. ArtEZ heeft deze aanvullende informatie voor de daarvoor uiterlijk gestelde datum van 8 december 2010 overgelegd waarna de aanvraag door de commissie in behandeling is genomen. In verband met de zorgvuldige beoordeling van de aanvraag is de beslistermijn voor de Staatsecretaris van OCW uitgesteld tot uiterlijk 1 februari 2010.

ons kenmerk

2010/071

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om positief te besluiten op het verzoek van ArtEZ om de hbo-masteropleiding Autonoom Beeldende Kunst DAI (Dutch Art Institute) te verplaatsen van Enschede naar Arnhem.

bijlage

beoordelingskader

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in artikel 7.17 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 17 juni 2009, verder te noemen de Beleidsregel, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

Omschrijving van de aanvraag

De hbo-masteropleiding Autonome Beeldende Kunst (ABK) van ArtEZ maakt deel uit van een doorlopende leerlijn op het gebied van beeldende kunst, Fine Art. Deze hbo-master is als enige hbo-masteropleiding van de faculteit Beeldende Kunst en Vormgeving van ArtEZ niet in Arnhem gevestigd.

Het concentreren in Arnhem van hbo-masteropleidingen van ArtEZ die onder de faculteit Beeldende Kunst en Vormgeving vallen draagt volgens de aanvrager bij aan de samenwerking en kennisuitwisseling waarbij het onderwijs op efficiëntere wijze verzorgd kan worden. De concentratie in Arnhem heeft volgens de aanvrager tevens een betere bereikbaarheid van de opleiding vanuit de Randstad tot gevolg voor studenten, docenten en samenwerkingspartners.

Aanvrager doet een onderbouwd beroep op de voorwaarden d en e van artikel 4.1, lid 1 en de voorwaarden b en c van artikel 4.2 lid 1 van de beleidsregel

Motivering

**Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs**

pagina 2 van 4 De aanvraag voldoet naar mening van de commissie aan voorwaarde d en e van artikel 4.1 eerste lid van de Beleidsregel en eveneens aan voorwaarde b en c van artikel 4.2 van de beleidsregel. De commissie heeft daarbij in overweging genomen dat met de verplaatsing van de opleiding de landelijke spreiding van de hbo-masteropleidingen slechts in beperkt opzicht wijzigt. De hbo-masteropleiding ABK betreft een opleiding binnen een instelling van internationale allure die een bovenregionale tot landelijke functie vervult. Met het concentreren van de hbo-masteropleidingen van de faculteit Beeldende Kunst en Vormgeving in Arnhem ('Fashion', 'Modevormgeving', en 'Typografie' naast ABK) wordt op het vlak van infrastructurele voorzieningen synergiewinst bereikt. Daarnaast wordt blijkens de aanvraag ook de samenwerking met de overige al in Arnhem gevestigde hbo-masteropleidingen op het gebied van muziek, dans en architectuur versterkt. De nieuwe setting die ontstaat als gevolg van de verplaatsing van de hbo-master ABK kan tevens bijdragen aan een betere verbinding met het onderzoek van de lectoraten van ArtEZ die vanuit hun relatie met de kunstpraktijk bijdragen aan de ontwikkeling en vernieuwing van het onderwijs. Dit is naar het oordeel van de commissie gunstig voor de macrodoelmatigheid van de opleidingen in deze sector. Tenslotte heeft aanvrager aangetoond dat er geen bezwaren van overige aanbieders van vergelijkbare opleidingen zijn.

Beoordeling voorwaarde e artikel 4.1 eerste lid Beleidsregel

Naar oordeel van de commissie voldoet de aanvraag aan de voorwaarde dat de inbedding van de opleiding in de (regionale) kennisinfrastructuur in voldoende mate moet zijn verzekerd. Zoals ook bij voorwaarde d is betoogd kan naar het oordeel van de commissie met onderhavige verplaatsing worden aangesloten bij de kennisinfrastructuur die reeds in Arnhem aanwezig is. De opleiding vervult naar het oordeel van de commissie aan bovenregionale functie waardoor de bestaande kennisinfrastructuur als gevolg van deze verplaatsing nagenoeg geen wijziging ondergaat. Aanvrager heeft aangetoond om, evenals vanuit de Enschedese situatie het geval is, met diverse instellingen te blijven samenwerken waarnaast ook nieuwe verbindingen in het Arnhemse worden gelegd. Door de centrale(re) ligging van Arnhem in Nederland is het aangaan van samenwerking met musea en instellingen eenvoudiger te realiseren.

Beoordeling voorwaarde b artikel 4.2 eerste lid Beleidsregel

Volgens deze voorwaarde moet aanvrager aantonen dat er onvoldoende bereidheid in de samenleving bestaat om in deze opleiding te investeren, en dat de opleiding zonder overheidsfinanciering niet kan worden aangeboden, of dat er zonder overheidsfinanciering onvoldoende gebruik van wordt gemaakt. Aanvrager moet aantonen dat met het afnemend veld niet tot afspraken kan worden gekomen over het structureel investeren in deze voor hen belangrijke opleiding.

Dat dit laatste het geval is heeft de aanvrager naar het oordeel van de commissie met wat ter onderbouwing van voornoemde voorwaarde is aangevoerd niet expliciet aannemelijk gemaakt. De commissie is echter van oordeel dat verplaatsing van de reeds voor bekostiging in aanmerking komende hbo-master ABK van Enschede naar Arnhem geen grond vormt om de rijksbekostiging niet te continueren. De commissie is van mening dat het niet aannemelijk is dat op de nieuwe locatie deze reeds bestaande hbo-masteropleiding ABK wel door het afnemend veld bekostigd kan worden, waar het bij het in bekostiging nemen van de hbo-master ABK op de oude locatie niet mogelijk is gebleken.

Blijkens de aanvraag worden alle Nederlandse hbo-masteropleidingen ABK door de overheid gefinancierd. De commissie deelt de opvatting van de aanvrager dat gezien de aard van het werkveld en de gemengde beroepspraktijk waarbinnen afgestudeerden werkzaam zijn, het niet aannemelijk is dat studenten zelf, of verenigingen van galeriehouders of

**Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs**

pagina 3 van 4 fondsen, bereid zijn of in staat zijn de opleiding te financieren. De verplaatsing van Enschede naar Arnhem heeft naar het oordeel van de commissie geen invloed op deze situatie.

Beoordeling voorwaarde b artikel 4.2 eerste lid Beleidsregel

De te verplaatsen opleiding komt voort uit de voortgezette kunstopleiding die in 2008, omwille van het waarborgen van de continuïteit van de opleiding, in het kader van de invoering van de Bachelor-Masterstructuur, door het ministerie van OCW is omgezet in een hbo-masteropleiding.

De commissie ziet in deze aanvraag geen reden om te veronderstellen dat er nu, slechts enkele jaren later, anders dan in 2006 geoordeeld dient te worden over de doelmatigheid en de bekostiging van deze opleiding.

De onderhavige opleiding is bovenregionaal tot landelijk georiënteerd en de afstand van de verplaatsing is beperkt. Naar oordeel van de commissie vindt de verplaatsing, zeker in dat licht bezien, bovendien plaats binnen hetzelfde wervings- en verzorgingsgebied van de opleiding.

Andere aanbieders van vergelijkbare opleidingen hebben de aanvrager laten weten geen bezwaar te hebben tegen deze verplaatsing. De commissie komt tot de conclusie dat er geen concurrerende opleidingen zijn in dit landsdeel en adviseert u, gelet op de bijzondere omstandigheden die op deze kunstopleiding van toepassing zijn om positief te oordelen ten aanzien van voorwaarde b van artikel 4.2 eerste lid Beleidsregel.

Beoordeling voorwaarde c artikel 4.2 eerste lid Beleidsregel

De commissie is van mening dat aanvrager aannemelijk heeft gemaakt dat er aantoonbare behoefte op de arbeidsmarkt en bij het afnemend beroepenveld bestaat. De commissie heeft in haar overwegingen onder andere het volgende betrokken.

De commissie is met de aanvrager van oordeel dat de verplaatsing van de opleiding van Enschede naar Arnhem geen substantiële invloed heeft op de arbeidsmarkt voor afgestudeerden van de hbo masteropleiding ABK. Daarbij komt dat de aanvrager het aantal jaarlijkse afstudeerenden van circa 10 studenten niet beoogt te verhogen.

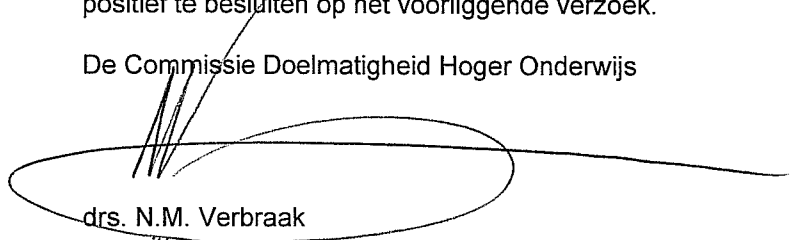
De commissie is daarnaast van mening dat het functioneren van de arbeidsmarkt voor de kunsten, en in het bijzonder op het terrein van de autonoom beeldende kunsten, diffuus en complex is waardoor het lastig is deze specifieke arbeidsmarktbehoefte tevoren nauwkeurig te duiden. Uit de door de aanvrager overgelegde realisatiegegevens m.b.t. de toetreding tot de arbeidsmarkt blijkt evenwel dat een behoefte op de arbeidsmarkt bestaat aan afgestudeerden van de opleiding, waarbij zij aangetekend dat deze arbeidsmarkt voor een deel afhankelijk is van het vigerende overheidsbeleid voor de kunsten.

Gelet op deze bijzondere kenmerken die specifiek voor deze arbeidsmarkt gelden, adviseert de commissie u om positief te oordelen ten aanzien van deze voorwaarde.

Resumerend is de commissie van oordeel dat aan de voorwaarden waarnaar verwezen wordt in artikel 6.1 eerste lid van de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs 2009 is voldaan

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om positief te besluiten op het voorliggende verzoek.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

drs. N.M. Verbraak
voorzitter

**Commissie
Doelmatigheid
Hoger Onderwijs**

pagina 4 van 4 **Beoordelingskader: verplaatsing hbo-masteropleiding**

De wettelijke grondslag voor het advies is gelegen artikel 7.17 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Beleidsregel doelmatigheid hoger onderwijs van 17 juni 2009, verder te noemen: de Beleidsregel, voor de commissie als leidraad gediend.

De verplaatsing van een (deel van een) hbo-master opleiding kan volgens artikel 6.1 eerste lid van de Beleidsregel alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de in artikel 4.1, eerste lid, onder d en e genoemde voorwaarden:

d. de verplaatsing mag op lange termijn niet leiden tot substantieel nadelige effecten voor de benutting van de bestaande capaciteit en infrastructuur op het betreffende onderwijs- en onderzoeksterrein en

e. de inbedding van de opleiding in de (regionale) kennisinfrastructuur moet in voldoende mate zijn verzekerd.

Daarnaast moet het voornemen eveneens voldoen aan de in artikel 4.2, eerste lid, onder b en c genoemde voorwaarden:

b. voor de opleiding bestaat aantoonbaar geen of onvoldoende bereidheid in de samenleving om daarin te investeren en wordt zonder overheidsfinanciering niet aangeboden, of er wordt zonder overheidsfinanciering onvoldoende gebruik van gemaakt en

c. de behoefte op de arbeidsmarkt en de behoefte van het afnemend beroepenveld zijn objectief vaststelbaar en aannemelijk gemaakt.